

ISLAMSKI ODGOJ I ŠKOLA HASANA EL-BENNA

Knjiga uvaženog šejha i doktora Jusufa El-Kardavija, pod naslovom "Islamski odgoj i škola Hasana El-Bennaa", predstavlja nam metode i principe odgoja koji se temelji na učenju islama, a koje su praktično primjenjivali pripadnici pokreta "Muslimanske braće".

Knjiga se sastoji od 13 poglavlja, u kojima nam autor, doktor Jusuf El-Kardavi, na lijep i jednostavan način kazuje o razumijevanju i primjeni islamskog odgoja u redovima "Muslimanske braće", posebno navodeći neke od stavova i mišljenja njihovog idejnog vođe i odgajatelja koji je bio poznati islamski učenjak i šehid Hasan El-Bennaa, rahimehullah.

Osnovna tema knjige je odgoj koji proizilazi iz Allahovog Šerijata, tj; tekstova Kur'ana i Sunneta. Autor nam predstavlja razumijevanje i shvatanje tih tekstova kod ovog pokreta, koji predstavlja jednu svijetlu stranicu u novijoj islamskoj povijesti.

"Muslimanska braća" su time dokazala da je moguće postići jedan veliki stepen odgoja i discipline samo iskrenim i marljivim zalaganjem i čvrstim pridržavanjem principa islama.

Autor nam u uvodu knjige skreće pažnju da se ovaj pokret pojavio u periodu nakon pada hilafeta i nakon kolonijalizacije mnogih islamskih država, kada je "islamska država bila pocijepana i na najbrutalniji način podijeljena između kolonizatorskih kandži Britanaca, Francuza i drugih".

Važnost pojave ovog pokreta je i činjenica da su oni prvi odgovor islamskog ummeta upućen njegovim neprijateljima, u periodu kada je on preživljavao najteže trenutke u svojoj povijesti. To je bilo vrijeme velike slabosti i stagnacije ovog ummeta.

Autor nam navodi da je ovaj pokret svojim radom i trudom za vrlo kratko vrijeme ostavio neizbrisive tragove na svim segmentima života i na svakom mjestu unutar i izvan islamskog svijeta.

U prvom poglavlju knjige autor navodi najvažniji dio islamskog odgoja, a to je njegov vjerski aspekt. Njegova važnost je u tome što se kompletan odgoj muslimana zasniva upravo na vjeri i njegov glavni cilj jeste formirati i izgraditi vjernika.

Autor u ovom poglavlju navodi sistem vjerskog odgajanja u redovima "Muslimanske braće", posebno skrećući pažnju na čistoću i odgoj ljudskog srca, iskrenost i izvršavanje obaveznih i doborovljnih ibadeta. Govori nam koliko su "Muslimanska braća" ulagala truda na doborovljnim ibadetima, kao što su: doborovljni post, često spominjanje Allaha, učenje Kur'ana, dova i drugo.

Govori nam o tome kako su davali prednost Ahiretu nad dunjalukom, kako su se čuvali grijeha svake vrste, kako su svodili račune sami sa sobom prije svođenja računa na Sudnjem danu, kako su davali prednost svome bratu u odnosu na same sebe, kako su se u svemu oslanjali na Uzvišenog Allaha, kako su se kajali za učinjene grijeha i drugo.

Oni su u svemu ovome, ako Bog da, postigli veliki stepen i nagradu kod Uzvišenog Allaha. Bili su živi primjer iskrene primjene islama i njegovih učenja svima generacijama koje su došle nakon njih.

U drugom poglavlju knjige autor se bazira na racionalnom i moralnom aspektu odgoja. Navodi nam koliko su "Muslimanska braća" posvećivala pažnje izučavanju korisnog znanja i nauke. To je prije svega izučavanje Kur'ana i sunneta, zatim

Poslanikove biografije, kao i biografije značajnih ličnosti iz islamske povijesti, zatim izučavanje neprijateljskih pokreta, njihovih ciljeva i dr.

Govori nam da su "Muslimanska braća" oživjela nauku u srcima u periodu u kojem je ona bila zastrta između tradicionalnog konzervativizma i najezde zapadnih, "savremenih" ideja, kulturnih i vjerskih pravaca i učenja.

Autor, takođe, navodi da je šehid Hasan El-Benna, rahimehullah, nauči dao uzvišenije i vrednije mjesto nad mnogim segmentima islama, poput: iskrenosti, djelovanja, džihada, bratstva i dr. Ovo je uradio prema poznatom pravilu da je: "Znanje preteča i osnov svih ljudskih djela".

Što se tiče moralnog aspekta, autor navodi da su "Muslimanska braća" posebnu pažnju posvetila moralu. To zbog toga što je moral neizostavni dio vjerovanja - imana, a u Poslanikovom hadisu stoji:

"Najsavršeniji iman ima onaj vjernik koji ima najplemenitiji moral".

Riječ "moral" kod njih ima široko značenje i obuhvata neke od sljedećih osobina: disciplinu duše, istinitost u govoru, emanet, postojanost (ustrajnost) u istini i dr. Poseban akcenat se stavlja na sljedećim moralnim osobinama kod vjernika:

- 1- strpljenje;
- 2- nepokolebljivost;
- 3- nada i
- 4- Žrtvovanje.

Tema trećeg poglavlja knjige je tjelesni aspekt odgoja kod "Muslimanske braće". U okviru ove faze odgoja postavili su sebi tri zadatka:

- 1- odgojiti ispravno i zdravo tijelo;
- 2- odgojiti jako i izvježbano tijelo;
- 3- odgojiti žilavo i izdržljivo tijelo.

Cilj svega toga je bio izgraditi jake i izdržljive ličnosti koje će se moći suprostaviti svim nedaćama i iskušenjima i koje će biti u svakom trenutku spremne ponijeti zastavu borbe na Allahovom putu.

U četvrtom poglavlju knjige autor se osvrće na borbeni aspekt odgoja kod "Muslimanske braće". Navodi nam da je ovaj pokret oživio duh džihada, koji je do tada bio skoro odsutan iz islamskog odgoja i života. Navodi nam da su oni pojam "džihada" shvatili ne samo kao pojam koji se odnosi na disciplinu i vojni odgoj, nego kao vjerovanje, moral, duh i žrtvovanje.

Navodi nam takođe elan koji je bio prisutan kod članova ovog pokreta prema džihadu i primjere njihove požrtvovanosti u borbi na Allahovom putu. Isto tako skreće nam pažnju da ovaj pokret nije zapostavio materijalni aspekt borbe na Allahovom putu, shodno riječima Uzvišenog Allaha:

"Allah je od vjernika kupio živote njihove i imetke njihove u zamjenu za Džennet koji će im dati". (Et-Tewbe, 111).

Pored toga navodi nam da su oni punu pažnju posvetili i borbi protiv unutrašnjih neprijatelja, zatim borbi protiv vlastitog nefsa i poriva, borbi protiv šejtana i drugim oblicima.

Peto poglavlje knjige govori nam o društvenoj strani odgoja kod "Muslimanske braće". U njemu se navodi da su oni nastojali što više biti od pomoći i koristi zajednici muslimana i društvu u kojem su živjeli, na taj način što su negirali zlo i podsticali na dobro, pomagali siromašne, podučavali nepismene, obilazili bolesne, ispraćali umrle, vodili brigu o siročadima i drugo. Smatrali su da je činjenje

dobra dio životne misije svakog muslimana i da se zbog toga ta obaveza ne smije zapostaviti. Moto u tome im je bio kur'anski ajet:

"O vjernici, namaz obavljajte i Gospodaru svome se klanjajte, i dobra djela činite da biste postigli ono što želite." (El-Hadždž, 77).

Šesto i sedmo poglavlje knjige govore o političkom aspektu islamskog odgoja kod "Muslimanske braće", i o faktorima na kojima je taj aspekt odgoja bio zasnovan. Oni su dosta pažnje posvetili politici i nisu željeli da rastavljaju vjeru od politike. Njihov odgajatelj, šehid Hasan El-Benna, u svojim poslanicama je jasno obznanio da su vlast i politika djelovi islama i da ne postoji podjela između vjere i politike.

Faktori na kojima se zasniva njihov politički odgoj su:

- 1- nastojanje da se ojača svijest o potrebi oslobađanja od kolonizacije svim legalnim i raspoloživim sredstvima;
- 2- nužnost i potreba uspostave islamske vlasti.

Njihov pokret karakteriše i to da nisu u svojoj politici nacionalne ciljeve odredili za prioritete u svome političkom djelovanju i nisu dozvolili da podpanu pod uticaj bilo koje političke partije ili pravca. Oni su svoju snagu bazirali na tri izvora:

- snaga vjerovanja,
- snaga jedinstva i
- snaga oružja.

Njihov glavni politički cilj bio je islamski ummet u čitavoj svojoj cjelini, ali nisu zapostavljali ni neke druge manje važne ciljeve. Svojom domovinom smatrali su svako mjesto na kome se izgovaraju riječi šehadeta (La ilahe illallah, Muhammedun Resulullah).

Ovaj dio njihovog odgoja je bio čisto islamski odgoj, jer je bio utemeljen na učenju i principima islama.

Osmo poglavlje knjige nosi naslov: "Afirmativnost i konstruktivnost". U njemu se navodi da su "Muslimanska braća" posvetila veliki dio svoga vremena radu i djelovanju i da nisu trošili svoje vrijeme na beskorisne rasprave, bavljenje beskorisnim pitanjima i istraživanje tuđih mahana. Ono što ih je vodilo u ovome bila je izreka: "Vrijeme je život", i zato nisu dopuštali da im ono prolazi u beskorisnim i štetnim stvarima po vjeru ili dunjaluk. Ni teške situacije, ni zatvori, nisu ih spriječili od zalaganja i konstruktivnog djelovanja za svoju i dobrobit svoje zajednice i društva.

Deveto i deseto poglavlje knjige baziraju se na još jednoj značajnoj osobini ovog pokreta, a to je - umjerenost. To je umjerenost u smislu da su oni slijedili srednji put između razuma i osjećaja, između teorije i prakse, između pojedinca i društva, između šure i pokornosti, između prava i dužnosti i između klasike i savremenosti.

Oni su po ubjeđenju bili pripadnici selefijskog pravca, ali su se od drugih razlikovali po tome što su se po pitanju ahlaka mnogo okoristili od sufizma. U pitanju fikha nisu preferirali određeni mezheb, ali slijedenje nekog određenog mezheba svojim pripadnicima nisu ni zabranjivali. Od svakog su prihvatili samo ono što su smatrali da je ispravno, a odbacivali ono što je neispravno. U odnosu prema društvu nikada nisu zauzimali neke grube stavove, kao na primjer da određenu skupinu ili pojedinca proglašavaju nevjernikom. Smatrali su da u ummetu pored mnoštva grijeha i devijacija u vjeri, postoji još uvijek mnogo dobra koje se ogleda u ljudima koji vjeruju u Allaha, u Poslanika i u Kur'an, onako kako je Uzvišeni Allah naredio.

U jedanaestom poglavlju knjige navodi se njihov stav o domoljublju i patriotizmu, kao i to da oni ne prihvataju patriotizam frakcionaštva i podijeljenosti. Njihov patriotizam nije skučen geografskim granicama, nego granicama islama i

vjerovanja. Cilj njihovog patriotizma je uputa čovječanstva ka svijetlu islama i podizanje njegove zastave na cijeloj zemlji.

Dvanaesto poglavlje navodi vrste ljudi u odnosu prema da'vi. Te vrste su:

- iskreni vjernik,
- čovjek koji se dvoumi,
- čovjek koji se povodi za ličnim interesom i
- čovjek koji o vjeri ima loše mišljenje.

Trinaesto poglavlje opisuje pokret "Muslimanske braće", kao istinski bratski pokret zasnovan na ideji bratstva i zajedništva. Sve razlike među pripadnicima ovog pokreta, poput razlika u boji kože, naciji i drugo bile su potpuno isključene. U odnosu prema ljudima koristili su samo jedno mjerilo vrednovanja, a to je mjerilo bogobožnosti.

Zaključak

Iako je pokret "Muslimanske braće" nastao i razvio se na teritoriji Egipta, svojim radom je izvršio veliki uticaj na cijeli islamski ummet. Posebno veliku ulogu za sav ovaj rad ima njegov osnivač, učenjak i šehid Hasan El-Bennaa, rahimehullahu.

Ova knjiga čiji je autor šejh i doktor Jusuf El-Kardavi, i pored toga što govori o samo jednoj strani ovog pokreta, a to je njegov odgoj, svakako predstavlja dragocjeno i poučno štivo za sve one koji čitaju i prate savremenu islamsku tematiku.

Ova knjiga je značajna i zbog toga što je ona svojevrsna novost na našim prostorima i pruža mogućnost svima onima koji vrlo malo ili nimalo poznaju ovaj pokret da ga bolje izuče i upoznaju. To zbog toga što u našem narodu postoje ljudi koji tvrde da je ovaj pokret bio pokret terorističkih i konzervativnih ideja. Zbog toga se preporuča svima onima koji žele da krenu putevima islamskog odgoja kojima su prije njih koračali "Muslimanska braća", zajedno sa svojim odgajateljem, učenjakom i šehidom Hasanom El-Bennaom, rahimehullah.

Molim Uzvišenog Allaha da se ovom knjigom okoristi što veći broj muslimana i da nagradi njenog autora u ime islama i svih muslimana, " ...a Allah istinu govori i na pravi put izvodi." (El- Ahzab, 4).

AMIN!

Halil Mehić